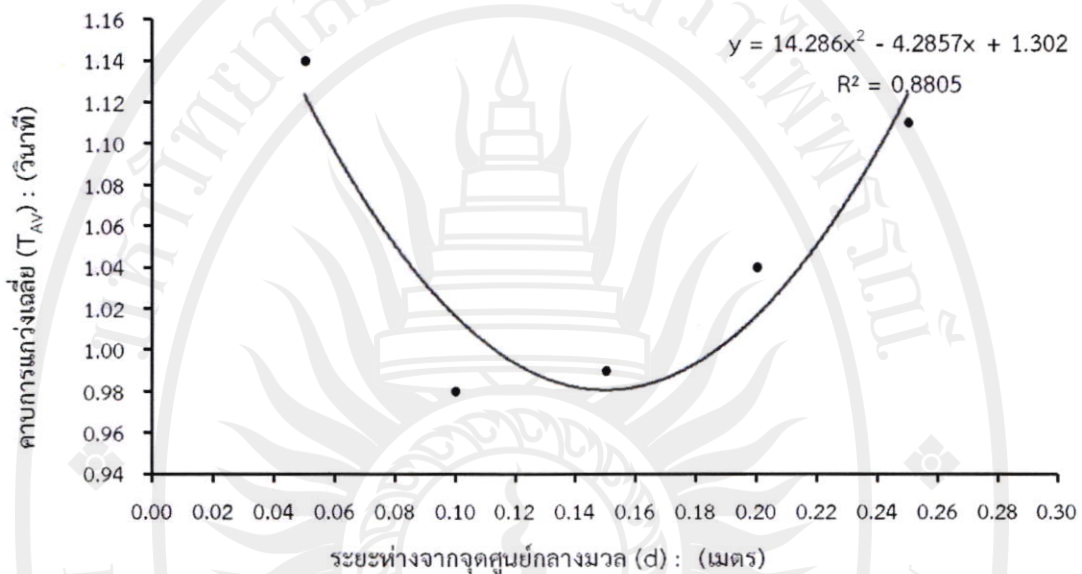

เมื่อใช้โปรแกรม Microsoft Excel หาสมการของเส้นแนวโน้ม สองระดับ ได้แก่ พหุนามกำลังสอง และพหุนามกำลังสี่ ให้รูปสมการ และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ซึ่งหาระยะห่างจากตำแหน่งศูนย์กลางมวลที่ทำให้คาบเฉลี่ยในการแกว่งมีค่าต่ำสุด ได้ดังภาพประกอบ 23 - 24

ภาพประกอบ 23 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก พร้อมเส้นแนวโน้มในรูปสมการพหุนามกำลังสอง

สมการพหุนามกำลังสองคือ $T = 14.286d^2 - 4.2857d + 1.302$

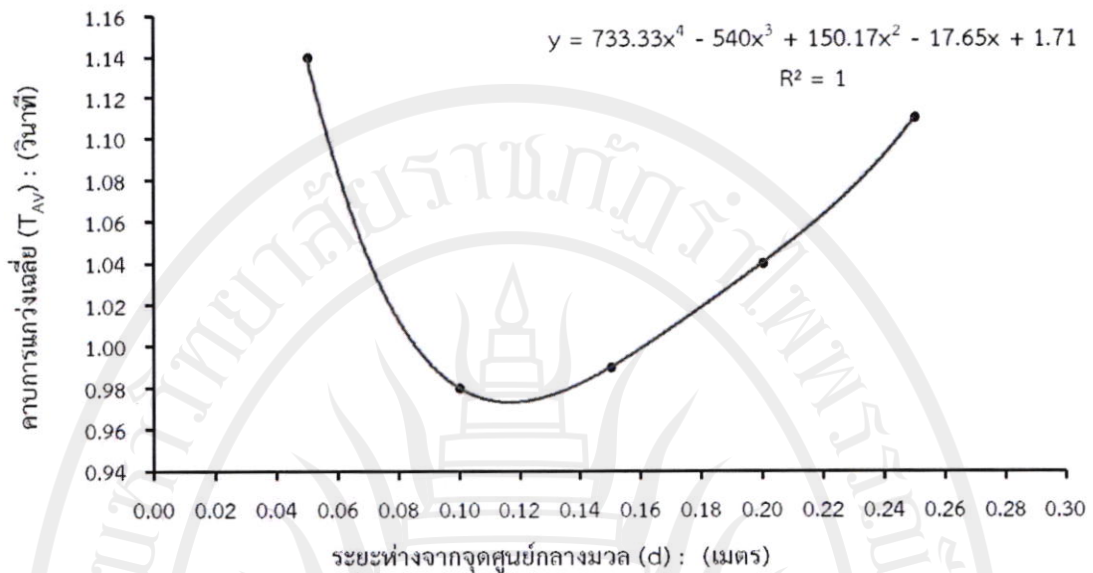
โดยมีค่า $R^2 = 0.8805$

จุดวิกฤต d ที่ทำให้คาบการแกว่งต่ำสุด หาจาก

$$\frac{d}{dd}(14.286d^2 - 4.2857d + 1.302) = 0$$

นั่นคือ $28.572d - 4.2857 = 0$

มีคำตอบคือ 0.150 เมตร หรือประมาณ 15.0 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 24 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และค่าเฉลี่ยในทางแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก พร้อมเส้นแนวโน้มในรูปสมการพหุนามกำลังสี่

สมการพหุนามกำลังสี่คือ $T = 733.33d^4 - 540d^3 + 150.17d^2 - 17.65d + 1.71$

โดยมีค่า $R^2 = 1$

จุดวิกฤต d ที่ทำให้ค่าการแกว่งต่ำสุด หาจาก

$$\frac{d}{dd} (733.33d^4 - 540d^3 + 150.17d^2 - 17.65d + 1.71) = 0$$

$$\text{นั่นคือ } 2933.32d^3 - 1620.99d^2 + 300.34d - 17.65 = 0$$

ให้คำตอบจำนวนสามคำตอบได้แก่

$$\text{คำตอบที่ 1 } 0.11704603210432145$$

$$\text{คำตอบที่ 2 } 0.2177833535222464 + 0.06307264003468901i$$

$$\text{คำตอบที่ 3 } 0.2177833535222464 - 0.06307264003468901i$$

และมีคำตอบที่เป็นจำนวนจริงเพียงค่าเดียวคือ 0.117 เมตร หรือประมาณ 11.7 เซนติเมตร

3. ผลการทดลองการหาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

ข้อมูลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

มวล (m)	196.30	กรัม	เทียบเท่ากับ	0.196	กิโลกรัม
ฐานกว้าง (A)	30.0	เซนติเมตร	เทียบเท่ากับ	0.300	เมตร
ความสูง (B)	36.0	เซนติเมตร	เทียบเท่ากับ	0.360	เมตร
ค่าความเร่งเนื่องจากความโน้มถ่วงของโลก (g)	9.805	เมตร/วินาที ²			

สูตรทางทฤษฎีของค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ($I_{Z_{CM}}$): $\frac{1}{18}m(A^2 + B^2)$

โมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ($I_{Z_{CM}}$) ที่เกิดจากแทนค่าในสูตร 0.00239 กิโลกรัม·เมตร²

ตาราง 6 ผลการหาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

ตำแหน่งที่	ระยะ d (เมตร)	ครั้งที่	จำนวนรอบการแกว่ง (รอบ)	เวลาที่ใช้ (วินาที)	คาบ (วินาที)	ความเฉลี่ย (วินาที)	ค่า $I_{Z_{CM}}$ จากการทดลอง (กิโลกรัม·เมตร ²)	ค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎี (กิโลกรัม·เมตร ²)	Error (%)
1	0.200	1	20	20.48	1.02	1.02	0.00236	0.00239	1.51
		2	20.5	1.03					
		3	20.41	1.02					
		4	20.42	1.02					
		5	20.47	1.02					
2	0.160	1	20	19.46	0.97	0.98	0.00240	0.00239	0.25
		2	20	19.51	0.98				
		3	20	19.48	0.97				
		4	20	19.53	0.98				
		5	20	19.54	0.98				
3	0.120	1	20	18.79	0.94	0.94	0.00236	0.00239	1.31
		2	20	18.77	0.94				
		3	20	18.83	0.94				
		4	20	18.88	0.94				
		5	20	18.87	0.94				

ตาราง 6 (ต่อ)

ตำแหน่งที่	ระยะ d (เมตร)	จำนวนรอบ การแกว่ง (รอบ)	เวลาที่ใช้ (วินาที)	คาบ (วินาที)	คาบเฉลี่ย (วินาที)	ค่า I_{ZCM} จากการทดลอง (กิโลกรัม-เมตร ²)	ค่า I_{ZCM} จากสูตรทางทฤษฎี (กิโลกรัม-เมตร ²)	Error (%)
4	0.0800	20	19.26	0.96	0.96	0.00237	0.00239	0.77
		20	19.27	0.96				
		20	19.28	0.96				
		20	19.31	0.97				
		20	19.34	0.97				
5	0.0400	20	23.14	1.16	1.16	0.00230	0.00239	3.68
		20	23.17	1.16				
		20	23.18	1.16				
		20	23.16	1.16				
		20	23.22	1.16				

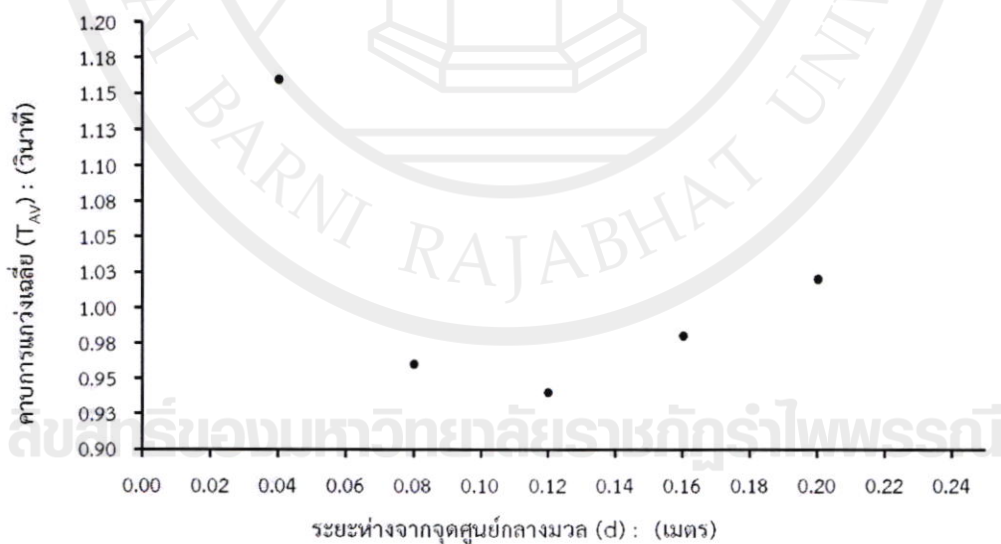
จากตาราง 6 พบว่า ตำแหน่งของจุดแขวนที่มีคาบการแกว่งต่ำสุด คือ ระยะที่ห่างจากจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว 12.0 เซนติเมตร มีค่า $I_{Z_{CM}}$ จากการทดลองเท่ากับ 0.00236 กิโลกรัม·เมตร² และค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎีเท่ากับ 0.00239 กิโลกรัม·เมตร²

เมื่อเขียนกราฟระหว่าง คาบเวลาเฉลี่ยในการแกว่ง กับระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล โดยใช้ข้อมูล ดังตาราง 7

ตาราง 7 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

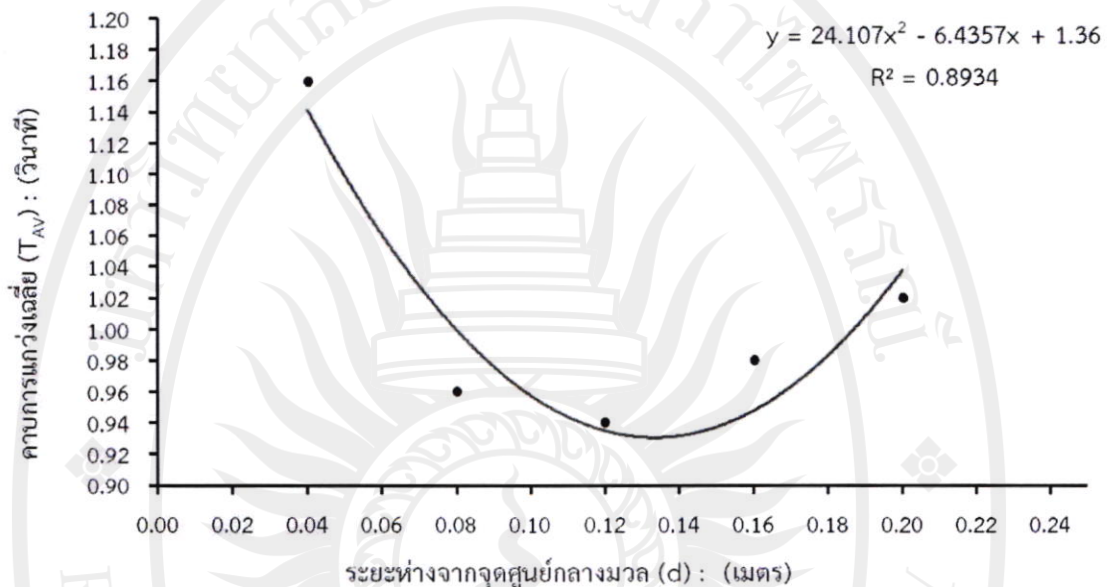
จุดที่	ระยะที่ห่างจากจุดศูนย์กลางมวล (เมตร)	คาบเฉลี่ยในการแกว่ง (วินาที)
1	0.200	1.02
2	0.160	0.98
3	0.120	0.94
4	0.080	0.96
5	0.040	1.16

ซึ่งเขียนกราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ได้ดังภาพประกอบ 25

ภาพประกอบ 25 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว

เมื่อใช้โปรแกรม Microsoft Excel หาสมการของเส้นแนวโน้ม สองระดับได้แก่ พหุนามกำลังสอง และพหุนามกำลังสี่ ให้รูปสมการ และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ซึ่งหาระยะห่างจากตำแหน่งศูนย์กลางมวลที่ทำให้คาบการแกว่งเฉลี่ยมีค่าต่ำสุด ได้ดังภาพประกอบ 26 - 27

ภาพประกอบ 26 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว พร้อมเส้นแนวโน้มในรูปสมการพหุนามกำลังสอง

สมการพหุนามกำลังสองคือ $T = 24.107d^2 - 6.4357d + 1.36$

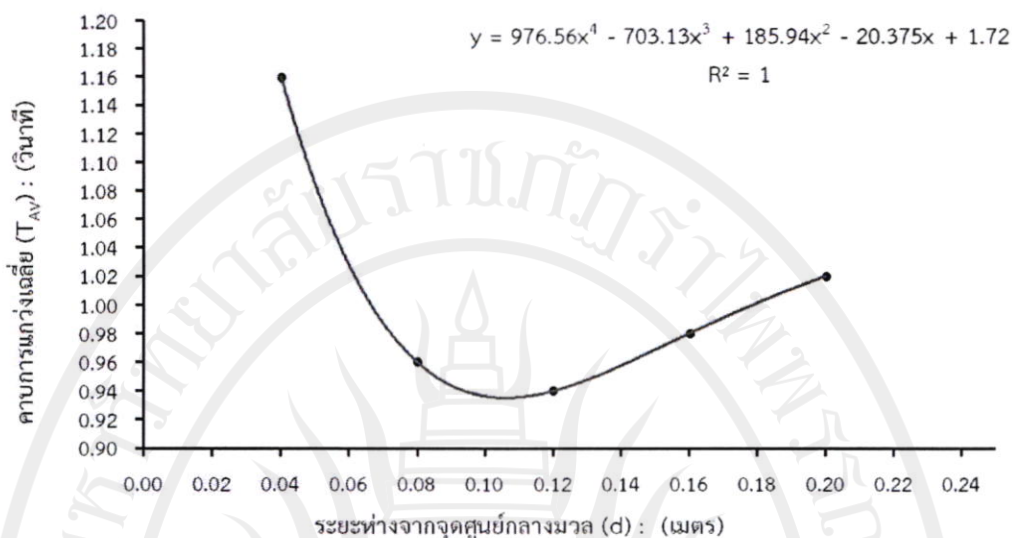
โดยมีค่า $R^2 = 0.8934$

จุดวิกฤต d ที่ทำให้คาบการแกว่งต่ำสุด หาจาก

$$\frac{d}{dd}(24.107d^2 - 6.4357d + 1.36) = 0$$

นั่นคือ $48.214d - 6.4357 = 0$

มีคำตอบคือ 0.133 เมตร หรือประมาณ 13.3 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 27 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล และคาบเฉลี่ยในการแกว่งของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว พร้อมเส้นแนวโน้มในรูปสมการพหุนามกำลังสี่

สมการพหุนามกำลังสี่คือ $T = 976.56d^4 - 703.13d^3 + 185.94d^2 - 20.375d + 1.72$

โดยมีค่า $R^2 = 1$

จุดวิกฤต d ที่ทำให้คาบการแกว่งต่ำสุด หาจาก

$$\frac{d}{dd} (976.56d^4 - 703.13d^3 + 185.94d^2 - 20.375d + 1.72) = 0$$

$$\text{นั่นคือ } 3906.24d^3 - 2109.39d^2 + 371.88d - 20.375 = 0$$

ให้คำตอบจำนวนสามคำตอบได้แก่

$$\text{คำตอบที่ 1 } 0.10607872614417432$$

$$\text{คำตอบที่ 2 } 0.2169632481345975 + 0.04580505114443976i$$

$$\text{คำตอบที่ 3 } 0.2169632481345975 - 0.04580505114443976i$$

และมีคำตอบที่เป็นจำนวนจริงเพียงค่าเดียวคือ 0.117 เมตร หรือประมาณ 11.7 เซนติเมตร

มีคำตอบที่เป็นจำนวนจริงคือ 0.106 เมตร หรือประมาณ 10.6 เซนติเมตร

4. ผลการเปรียบเทียบผลการทดลอง การหาระยะห่างจากศูนย์กลางมวลที่ทำให้คาบต่ำสุด กับผลทางทฤษฎี และผลจากการหาค่าวิกฤต

ผลการทดลองหาระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้คาบต่ำสุดโดยสามวิธีการ แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบผลการทดลอง การหาระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้คาบต่ำสุด กับผลทางทฤษฎี และผลจากการสร้างเส้นแนวโน้ม และหาค่าวิกฤตของสมการพหุนาม

รูปทรง ของแผ่นบาง	พหุนาม ที่ใช้	รูปสมการ	ค่า R^2	ระยะ d ที่ทำให้ คาบต่ำสุด ทางทฤษฎี : d_T (เมตร)	ระยะ d ที่ทำให้ คาบต่ำสุด จากการ ทดลอง : d_E (เมตร)	ระยะ d ที่ทำให้ คาบต่ำสุด จากค่าวิกฤต : d_C (เมตร)
สี่เหลี่ยม	กำลังสอง	$T = 24.352d^2 - 7.8292d + 1.6767$	0.9593		0.135	0.161
สี่เหลี่ยม	กำลังสี่	$T = 459.5d^4 - 399.22d^3 + 130.26d^2 - 18.004d + 1.9561$	1	0.1443 (รูเจาะที่ 3)		0.139
สามเหลี่ยม	กำลังสอง	$T = 14.286d^2 - 4.2857d + 1.302$	0.8805		0.100	0.150
มุมฉาก	กำลังสี่	$T = 733.33d^4 - 540d^3 + 150.17d^2 - 17.65d + 1.71$	1	0.1179 (รูเจาะที่ 4)		0.117
สามเหลี่ยม	กำลังสอง	$T = 24.107d^2 - 6.4357d + 1.36$	0.8934		0.120	0.133
หน้าจั่ว	กำลังสี่	$T = 976.56d^4 - 703.13d^3 + 185.94d^2 - 20.375d + 1.72$	1		(รูเจาะที่ 3)	0.106

5. ผลการเปรียบเทียบค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลระหว่างวัตถุแบบแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ที่ระยะซึ่งทำให้ค่าบต่ำสุด

ผลการทดลองหาโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุรูปเรขาคณิตแบบแผ่นบางสามรูปแบบ แสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ที่ระยะซึ่งทำให้ค่าบต่ำสุด

รูปทรง ของวัตถุแผ่นบาง	ระยะ d_E (เมตร)	ค่าการแกว่ง ต่ำสุด (วินาที)	ค่า $I_{Z_{CM}}$ จากการทดลอง (กิโลกรัม·เมตร ²)	ค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎี (กิโลกรัม·เมตร ²)	Error (%)
สี่เหลี่ยมผืนผ้า	0.135	1.07	0.00864	0.00877	1.48
สามเหลี่ยมมุมฉาก	0.100	0.98	0.00291	0.00288	1.29
สามเหลี่ยมหน้าจั่ว	0.120	0.94	0.00236	0.00239	1.31

6. ผลการเปรียบเทียบความเฉลี่ยที่เกิดจากการแกว่งที่ตำแหน่งที่ทำให้โมเมนต์ความเฉื่อยมีค่าเป็นสองเท่าของโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวล เทียบกับความเฉลี่ยที่เกิดจากการแทนค่าวิกฤตลงในสมการพหุนาม

ผลการทดลองหาคาบการแกว่ง ณ ตำแหน่งที่ทำให้โมเมนต์ความเฉื่อยมีค่าเป็นสองเท่าของโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวล d_T (ดูรายละเอียดการหาค่า d_T ของวัตถุแต่ละรูปทรงในภาคผนวก) แสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงความเฉลี่ยที่เกิดจากการแกว่งที่ตำแหน่งที่ทำให้โมเมนต์ความเฉื่อยมีค่าเป็นสองเท่าของโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวล เทียบกับความเฉลี่ยที่เกิดจากการแทนค่าวิกฤตลงในสมการพหุนาม

รูปทรง	ระยะ d_T (เมตร)	ครั้งที่รอบ (รอบ)	เวลา (วินาที)	คาบ (วินาที)	คาบเฉลี่ย $[T_{MIN-THEORY}]$ (วินาที)	ระยะ d_C (เมตร)	สมการความถี่พังก์ชันของ T_{AV} กับ d_C	คาบเฉลี่ย (วินาที)	ความแตกต่างระหว่าง $[T_{MIN-CRISIS}]$ กับ $[T_{MIN-THEORY}]$ (วินาที)
สี่เหลี่ยม	0.1443	1 20	21.39	1.070			$T = 459.5d^4 - 399.22d^3 +$		
สี่เหลี่ยม		2 20	21.36	1.068				1.0690	0.0011 (0.103%)
สี่เหลี่ยม		3 20	21.33	1.066	1.068	0.139	$130.26d^2 - 18.004d +$		
สี่เหลี่ยม		4 20	21.36	1.068			1.9561		
สี่เหลี่ยม		5 20	21.35	1.068					

ตาราง 10 (ต่อ)

รูปทรง	ระยะ d_T (เมตร)	ครั้งที่ รอบ (รอบ)	จำนวน รอบ (รอบ)	เวลา (วินาที)	คาบ (วินาที)	คาบเฉลี่ย [$T_{\text{MIN-THEORY}}$] (วินาที)	ระยะ d_C (เมตร)	สมการความสัมพันธ์ของ T_{AV} กับ d_C	คาบเฉลี่ย [$T_{\text{MIN-CRISIS}}$] (วินาที)	ความแตกต่าง ระหว่าง [$T_{\text{MIN-CRISIS}}$] กับ [$T_{\text{MIN-THEORY}}$] (วินาที)
สามเหลี่ยม มุมฉาก	0.1179	1	20	19.67	0.9835					
		2	20	19.64	0.9820					
		3	20	19.70	0.9850	0.9834	0.117	$T = 7.33.33d^4 - 540d^3 + 150.17d^2 - 17.65d + 1.71$	0.9810	0.0024 (0.244%)
		4	20	19.70	0.9850					
		5	20	19.63	0.9815					
สามเหลี่ยม หน้าจั่ว	0.1104	1	20	18.71	0.9355					
		2	20	18.72	0.9360					
		3	20	18.71	0.9355	0.9362	0.106	$T = 976.56d^4 - 703.13d^3 + 185.94d^2 - 20.375d + 1.72$	0.9350	0.0012 (0.128%)
		4	20	18.75	0.9375					
		5	20	18.73	0.9365					

จากตารางผลการทดลองข้างต้น สามารถวิจารณ์ผลการทดลองได้ ดังนี้

1. จากตาราง 2, 4 และ 6 การพิจารณาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุรูปเรขาคณิตแบบแผ่นบางจำนวน 3 รูปแบบ ได้แก่ สี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว พบว่าจากการแทนค่าคาบการแกว่งเฉลี่ย ลงในสมการ $I_{Z_{CM}} = \frac{mgdT^2}{4\pi^2} - md^2$ นั้นให้ผลที่น่าเชื่อถือ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎี โดยรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีค่าความคลาดเคลื่อนจากค่าทางทฤษฎีอยู่ระหว่างร้อยละ 1.06 - 1.67 รูปสามเหลี่ยมมุมฉากมีค่าความคลาดเคลื่อนจากค่าทางทฤษฎีอยู่ระหว่างร้อยละ 0.64 - 2.38 และรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมีค่าความคลาดเคลื่อนจากค่าทางทฤษฎีอยู่ระหว่างร้อยละ 0.25 - 3.68 นั้นแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการทดลองว่าการหาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแบบแผ่นบางรูปเรขาคณิตทั้งสามรูปแบบ จะอยู่ระหว่างร้อยละ 0.25 - 3.68 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ มีคลาดคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 และเมื่อพิจารณาค่า $I_{Z_{CM}}$ ที่ได้จากการทดลองและค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎีของวัตถุแบบแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่วที่ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการทดลอง พบว่า วัตถุแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีค่ามากที่สุด วัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก มีค่ามากรองลงมา และวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว มีค่าน้อยที่สุด

2. จากตาราง 2, 4 และ 6 ยังพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคาบเวลาเฉลี่ยกับระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลไม่แสดงผลในลักษณะความสัมพันธ์เชิงเส้น แต่พบว่ากราฟผลการทดลองอยู่ในลักษณะของรูปกราฟพาราโบลาหงาย ดังภาพประกอบ 19, 22 และ 25 จึงต้องพิจารณาค่าแห่งเปลี่ยนแปลง โคนั้นก็คือ จุดวิกฤตของสมการพหุนาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำค่าคาบการแกว่งเฉลี่ยในแต่ละตำแหน่ง มาเขียนกราฟคู่กับระยะห่างระหว่างจุดศูนย์กลางมวล จำนวน 5 ข้อมูล ต่อวัตถุแผ่นบางรูปเรขาคณิต 1 รูปแบบ และทำการกำหนดเส้นแนวโน้มสองรูปแบบ คือ สมการพหุนามกำลังสอง และสมการพหุนามกำลังสี่ พบว่า เส้นแนวโน้มที่เกิดจากการกำหนดรูปสมการเป็นพหุนามกำลังสอง ดังภาพประกอบ 20, 23 และ 26 นั้น ผ่านจุดข้อมูลน้อยกว่า เมื่อกำหนดรูปสมการให้เป็นพหุนามกำลังสี่ ดังภาพประกอบ 21, 24 และ 27 ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ หรือ R square หรือ R^2 โดยค่า R^2 หมายถึงสัดส่วนที่ตัวแปรต้นสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ หรือเป็นตัวที่แสดงประสิทธิภาพของสมการนั่นเอง ค่า R^2 มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 และไม่มีหน่วย ถ้า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า สมการที่ได้มีประสิทธิภาพสูงเชื่อถือได้ ถ้าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า สมการที่ได้มีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งจากการสร้างเส้นแนวโน้มและกำหนดสมการให้ผลคือ

รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสอง เส้นแนวโน้มจะผ่านจุดข้อมูลเพียง 1 จุด และมีค่า R^2 คือ 0.9593 แต่เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสี่ เส้นแนวโน้มจะผ่านจุดข้อมูลครบ 5 จุด และมีค่า R^2 คือ 1

รูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสอง เส้นแนวโน้มจะเฉียด แต่ไม่ผ่านจุดข้อมูลใดเลย และมีค่า R^2 คือ 0.8805 แต่เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสี่ เส้นแนวโน้มจะผ่านจุดข้อมูลครบ 5 จุด และมีค่า R^2 คือ 1

รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสอง เส้นแนวโน้มจะเฉียด แต่ไม่ผ่านจุดข้อมูลใดเลย และมีค่า R^2 คือ 0.8934 แต่เมื่อกำหนดสมการของเส้นแนวโน้มให้เป็นสมการพหุนามกำลังสี่ เส้นแนวโน้มจะผ่านจุดข้อมูลครบ 5 จุด และมีค่า R^2 คือ 1

ดังนั้น ในการเลือกพหุนามที่จะนำไปหาค่าวิกฤตจึงเลือกใช้สมการความสัมพันธ์ระหว่างคาบ (T) กับระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวล (d) ในรูปสมการพหุนามกำลังสี่

3. จากตาราง 8 และ 9 ในการเปรียบเทียบระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบต่ำสุด 3 วิธี ได้แก่ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดทางทฤษฎี (d_T), ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการทดลอง (d_E) และระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการหาค่าวิกฤต (d_C) ของวัตถุแผ่นบางรูปเรขาคณิตทั้งสามรูปแบบ ได้ผลดังนี้

ในกรณีของวัตถุแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พบว่าระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดทางทฤษฎี (d_T) ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการทดลอง (d_E) และ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการหาค่าวิกฤต (d_C) คือ 14.43 , 13.5 และ 13.9 เซนติเมตรตามลำดับ ซึ่งจากการที่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าได้เจาะรู จำนวน 5 รู ที่ตำแหน่ง 22.5, 18.0, 13.5, 9.0 และ 4.5 เซนติเมตรนั้น พบว่าทั้งค่า d_T และ d_C เป็นระยะที่อยู่ระหว่างรูเจาะที่ 2 และ 3 แต่ใกล้รูเจาะที่ 3 มากกว่ารูเจาะที่ 2

ในกรณีของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก พบว่าระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้เกิดคาบการแกว่งต่ำสุดทางทฤษฎี (d_T) ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้เกิดคาบการแกว่งต่ำสุดจากการวัดวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก มีค่า $I_{Z_{CM}}$ จากการทดลองและค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎีมากรองลงมา (d_E) และ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้เกิดคาบการแกว่งต่ำสุดจากการหาค่าวิกฤต (d_C) คือ 11.79, 10.0 และ 11.7 เซนติเมตร ตามลำดับ ซึ่งจากการที่

รูปสามเหลี่ยมมุมฉากได้เจาะรู จำนวน 5 รู ที่ตำแหน่ง 25.0, 20.0, 15.0, 10.0 และ 5.0 เซนติเมตรนั้น พบว่าทั้งค่า d_r และ d_c เป็นระยะที่อยู่ระหว่างรูเจาะที่ 3 และ 4 แต่ใกล้รูเจาะที่ 4 มากกว่ารูเจาะที่ 3

ในกรณีของวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว พบว่าระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดทางทฤษฎี (d_r) ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการทดลอง (d_e) และ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้คาบการแกว่งต่ำสุดจากการหาค่าวิกฤต (d_c) คือ 11.04, 12.0 และ 10.6 เซนติเมตร ตามลำดับ ซึ่งจากการที่รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วได้เจาะรู จำนวน 5 รู ที่ตำแหน่ง 20.0, 16.0, 12.0, 8.0 และ 4.0 เซนติเมตรนั้น พบว่าทั้งค่า d_r และ d_c เป็นระยะที่อยู่ระหว่างรูเจาะที่ 3 และ 4 แต่ใกล้รูเจาะที่ 3 มากกว่ารูเจาะที่ 4

4. จากตาราง 10 เมื่อเปรียบเทียบค่าคาบการแกว่งต่ำสุดทางทฤษฎี ($T_{\text{MIN-THEORY}}$) กับค่าคาบการแกว่งที่เกิดจากการแทนค่า d_c วิกฤตลงในสมการพหุนามกำลังสี่ ($T_{\text{MIN-CRISIS}}$) พบว่าคาบการแกว่งจากทั้งสองกรณีนี้มีค่าที่ใกล้เคียงกันมาก โดยแตกต่างกันเพียงในระดับมิลลิวินาที มีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ระหว่างร้อยละ 0.103 - 0.244 เท่านั้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การวิจัยในครั้งนี้ให้ผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคิดเป็นอัตราร้อยละ 100 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ชุดทดลองฟิสิกส์เพนคูล์มรูปเรขาคณิตแบบแผ่นบางสามารถหาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลของวัตถุแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ได้อย่างยอดเยี่ยม เมื่อเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการทดลองกับค่าที่คำนวณได้ในทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี โดยค่าที่เกิดจากการทดลองมีความคลาดเคลื่อนอยู่ระหว่างร้อยละ 0.25 - 3.68 เท่านั้น

2. ค่าโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวล ($I_{Z_{CM}}$) ของวัตถุแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยมมุมฉาก และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว โดยค่า $I_{Z_{CM}}$ ที่ได้จากการทดลองมีความสอดคล้องกับค่า $I_{Z_{CM}}$ ที่คำนวณทางทฤษฎี มีค่าความคลาดเคลื่อนต่ำกว่าร้อยละ 5 ทุกวัตถุที่ศึกษา

3. ค่า $I_{Z_{CM}}$ จากการทดลองและค่า $I_{Z_{CM}}$ จากสูตรทางทฤษฎีของวัตถุแผ่นบางรูปเรขาคณิตที่ระยะห่างจากจุดศูนย์กลางมวลที่ทำให้ได้ค่าการแกว่งต่ำสุดจากการทดลอง พบว่า วัตถุแผ่นบางรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีค่ามากที่สุด วัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก มีค่ารองลงมา และวัตถุแผ่นบางรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว มีค่าน้อยที่สุด

4. ตำแหน่งที่ทำให้ได้ค่าการแกว่งมีค่าต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่เกิดจากผลของการแกว่งในการทดลองกับผลการคำนวณทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกันอย่างมาก โดยค่าทั้งสองมีความแตกต่างกันในระดับมิลลิวินาทีเท่านั้น โดยจะเป็นตำแหน่งที่โมเมนต์ความเฉื่อยมีค่าเป็นสองเท่าของโมเมนต์ความเฉื่อยรอบจุดศูนย์กลางมวลด้วย

นอกจากนี้งานวิจัยยังมีประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยสามารถนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ออกแบบชุดการทดลองเพื่อศึกษาค่าโมเมนต์ความเฉื่อยของวัตถุแผ่นบางอื่น ๆ ในรูปแบบที่ง่ายหรือหลากหลายมากขึ้น โดยเลือกใช้อุปกรณ์ที่มีราคาถูก และสามารถหาได้ง่ายในชีวิตประจำวัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้อุปกรณ์จับเวลาเนื่องจากการทดลองที่ต้องการให้อุปกรณ์การทดลองสามารถหาได้ง่ายจากท้องถิ่น จึงเลือกใช้นาฬิกาจับเวลา ซึ่งการจับเวลาอาจให้ความคลาดเคลื่อน

อย่างสุ่ม เนื่องจากผู้จับเวลาต้องใช้สายตาในการคาดคะเน เมื่อลูกตุ้มพีสิคัลเคลื่อนที่ครบรอบตามจำนวนที่ต้องการ ซึ่งเวลาอาจมีผลคลาดเคลื่อน + 0.05 ถึง 0.15 วินาที ในการที่สมองสั่งการให้นิ้วมือกดปุ่มหยุดเวลา ผู้วิจัยจึงเสนอว่าหากปรับเปลี่ยนอุปกรณ์จากเครื่องจับเวลาให้เป็นอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานมากขึ้นและลดการทำงานของมนุษย์ เช่น เซนเซอร์ และ โฟโตเกต น่าจะให้ผลการทดลองที่แม่นยำมากขึ้น

2. รูที่ใช้แขวนวัตถุที่ถูกเจาะขึ้นควรมีขนาดพอดีกับวัตถุที่ใช้เป็นแกนสำหรับแขวน เพราะหากรูที่เจาะมีขนาดใหญ่กว่าแกนที่ใช้สำหรับแขวนมาก ๆ จะทำให้แผ่นวัตถุเกิดการส่ายไปทางด้านหน้าและหลัง ซึ่งเป็นการเคลื่อนที่ที่ไม่อยู่ในระนาบเดียวและถือว่าเป็นการเคลื่อนที่แบบฮาร์มอนิกอย่างง่าย โดยผู้วิจัยได้ทดสอบกับขาค้างหลายประเภท และพบว่าการใช้ขาค้างที่มีแผ่นอะคริลิกใสและมีสเกลกำกับ เป็นอุปกรณ์ที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจาก ทราบมุมในการแกว่งที่ชัดเจน และ ไม่มีลมมารบกวน สังเกตและนับคาบการแกว่งได้ง่าย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี